گزارش

طرف غربی مرددا ست

سایه‌های تردید بر سر توافق

آرمان ملی: ماجرا از آنجا شروع شد که اوایل هفته گذشته و پیش از شروع مجدد گفت‌وگوهای وین، ایالات متحده اعلام کرد که بخشی از تحریم‌های هسته‌ای ایران شامل معافیت‌های هسته‌ای می‌شوند. این خبر باعث شد تا بسیاری اوضاع را در وین خوب تعبیر کرده و از به نتیجه رسیدن ماه‌ها مذاکره بر سر احیای برجام حرف بزنند. مذاکره‌کنندگان در وین بار دیگر گردهم آمده‌اند تا امکان بازگشت به توافق هسته‌ای از سوی ایالات متحده و احیای دوباره آن توافق را بررسی کنند. اما اینبار امیدها به ایجاد یک توافق بیشتر از گذشته به نظر می‌رسد. ادامه دور هشتم مذاکرات با گفت‌وگوهای انریکه مورا نماینده اتحادیه اروپا و علی باقری کنی مذاکره‌کننده ایرانی شروع شد. در همین حال باز هم مانند دفعات قبل کاخ سفید اعلام کرده که تهران فرصت زیادی ندارد و اگر تا پایان ماه میلادی توافقی ایجاد نشود، شانسی برای نجات برجام وجود ندارد. در همین حین شایعاتی در مورد وجود یک پیشنویس برای توافق وجود دارد.

واکنش کشورهای ۱+۴ به روند مذاکرات

ایران می‌گوید هنوز برخی از مسائل مهم در مورد تحریم‌ها باقی مانده‌اند که آمریکا باید در مورد آنها تصمیمات سختی بگیرد. در همین حال برخی از مقامات اروپایی معتقدند که از سوی هر دو طرف، یعنی ایران و آمریکا نشانه‌هایی از بروز یک توافق در روزهای پیش‌رو دیده می‌شود. یکی از این مقامات که گفته‌هایش مورد توجه ویژه قرار گرفت اولیانوف، مذاکره کننده روسیه بود. نماینده روسیه در سازمان‌های بین‌المللی در گفت‌وگویی با روزنامه کامرسنت با اعلام اینکه سند نهایی برای احیای برجام پیش نویس شده است، گفت: مسکو به دنبال به سرانجام رساندن مذاکرات وین درباره احیای توافق هسته‌ای تا آخر فوریه است. او در پاسخ به اینکه مذاکرات در حال حاضر در چه مرحله‌ای است، توضیح داد: فکر می‌کنم می‌توان گفت مرحله فعلی، مرحله آخر است. کارهای زیادی انجام شده است. سندی نهایی پیش‌نویس شده است. این سند بندهای متعددی دارد که باید بیشتر روی آن کار شود اما سند روی میز است. طولانی است و بیش از بیست صفحه دارد. این مبنای به پایان بردن مذاکرات در مدتی کوتاه است. این سند، سندی سیاسی خواهد بود که اقداماتی ملموس برای بازگشت به توافق اصلی را تشریح می‌کند. به گفته او، این سند دربرگیرنده مسائل لغو تحریم‌های آمریکا و اقداماتی است که ایران باید در حوزه هسته‌ای انجام دهد و در نهایت، شامل توالی اجرای این موارد توافق شده است. چین هم به عنوان یکی از کشورهای ۱+۴ که رویکرد آن به ایران نزدیک است از ایالات متحده خواسته که به عنوان مقصر بحران هسته‌ای ایران، باید سیاست اشتباه «فشار حداکثری» خود بر ایران را اصلاح کند. سیاست فشار حداکثری را ترامپ با هدف کشاندن ایران پای میز مذاکره به اجرا گذاشت و شدیدترین تحریم‌های اقتصادی را علیه کشورمان به وجود آورد. با روی کار آمدن بایدن هر چند تصور می‌شد که او این سیاست را هر چه سریع‌تر لغو کند اما چنین اتفاقی رخ نداد و او هم در ادامه حتی تحریم‌های جدیدی را وضع کرد. فصل مشترکی که در میان صحبت‌های مقامات چینی و روسی دیده می‌شود در خواست برای فوریت بخشیدن به احیای برجام است.

ماجرای پیش‌نویس توافق؟

موضوع وجود یک پیش‌نویس را اولیانوف برای نخستین بار مطرح کرد. به نظر می‌رسد که رسیدن به این نقطه می‌تواند امیدواری‌ها را برای احیای توافق هسته‌ای بالا ببرد. دو روز قبل المیادین هم ادعای مشابهی را مطرح کرد. این رسانه لبنانی مدعی وجود یک پیش‌نویس ۲۰صفحه‌ای شد. بر اساس این گزارش «پیش‌نویس یک سند ۲۰صفحه‌ای تهیه شده است که چارچوب یک توافق سیاسی جامع را مشخص می‌کند.» این شبکه لبنانی به نقل از خبرنگار خود اضافه کرده: «اجرای این پیش‌نویس با رفع تحریم‌ها و اجازه بهره‌مندی ایران از انتقال درآمدهایش آغاز می‌شود.» هنوز مشخص نیست که در صورت صحت این ادعا چه مواردی در پیش‌نویس ذکر شده است. اما به نظر می‌رسد که موضوع برداشته شدن تحریم‌ها و ایجاد ضمانتی که ایران به دنبال آن مورد توجه قرار بگیرد. با همه اینها در ایالات متحده جمهوری‌خواهان از روند اوضاع راضی نیستند. آنها اخیرا در نامه‌ای اعلام کرده‌اند که هر نوع توافقی باید با نظارت کنگره باشد. اما از آنجا که جای پای بایدن در ایالات متحده چندان محکم نیست و برخی از گمانه‌زنی‌ها کار او را برای انتخابات ۲۰۲۴ سخت می‌داند، نگرانی‌ها بابت تکرار اتفاقاتی که با ترامپ افتاد، هنوز وجود دارد. در روزهای اخیر نیز کنگره رابرت مالی را احضار کرد تا توضیحاتی را از او بابت آنچه که در وین می‌گذرد بگیرد. اما ظاهرا توضیحات او نتوانسته نمایندگان آمریکایی که مخالف احیای برجامند را قانع کند. صداهایی که ایجاد یک توافق را خطری برای امنیت رژیم صهیونیستی می‌دانند هم بلند شده است. هنوز مشخص نیست که مذاکره‌کنندگان چه فکری به حال ضمانت‌های برجامی که ایران در خواست کرده داده‌اند. تنها نکته‌ای که می‌توان در میان گفته‌های مقامات فهمید، این است که با تعلیق تحریم‌های برجامی موافقت شده است. اینکه ایران چه گام‌هایی را قرار است بردارد مشخص نیست. اما درخواست غربی‌ها بازگشت تمام و کمال تهران به محدودیت هسته‌ای است که در مذاکرات برجام آن را پذیرفته است. همزمان به نظر می‌رسد که پلن‌بی که اسراییلی‌ها آن را پیشنهاد داده بودند، طرفدار زیادی ندارد. حال که مذاکرات که به مرحله سخت تصمیم‌گیری‌های سیاسی رسیده است عملا راهی برای غربی‌ها به منظور شانه خالی کردن از تعهدات باقی نمانده است. جمهوری اسلامی ایران همواره با نگاه مثبت و احترام متقابل برای دستیابی به یک توافق خوب و ملموس اعلام آمادگی کرده است. بی‌شک تاکتیک غربی‌ها در این برهه سرنوشت‌ساز و پایانی مسیر با توسل به تاکتیک مقصرنمایی و تبدیل حقوق ایران به امتیاز با هدف باج‌گیری و همچنین اعلام ضرب‌الاجل‌های مصنوعی بیش از اینکه مسیر توافق را هموارتر سازد، روند آتی را پیچیده‌تر خواهد ساخت.

سیدمحمدرضا خاتمی:

جز اصلاحات راه دیگری ندارید؛ نمونه، همین برجام

- مشکل واقعی با آمریکا ایدئولوژی است، نه برجام و هسته‌ای
- اعلام تصمیم نهایی خاتمی به مقامات کشور
- گفتمان اصلی پس از ۴ و ۸ سال مجددا اصلاحات خواهد بود
- با برجام مشکلاتمان با همه جا حل نمی‌شود

آرمان ملی: «اعلام تصمیم نهایی خاتمی به مقامات کشور» این کلمات تیتر بسیاری از سایت‌های کشور از آنچه بود که سیدمحمدرضا خاتمی شامگاه چهارشنبه در کلاب هاوس مطرح کرده است. سیدمحمد خاتمی چندان تمایل به صحبت درباره تصمیمات و برنامه‌هایش ندارد چرا که از یک سو مورد هجمه مخالفان قرار می‌گیرد و شایعات زیادی مانند دیدار با سوروس درباره‌اش مطرح واز سوی دیگر برای اجرای برنامه‌های مدنظرش مانع تراشی گسترده ایجاد می‌کنند. بنابراین نزدیکان و افراد مورد وثوق او به هجمه‌ها پاسخ داده و شائبه‌ها را برطرف می‌کنند. محمدرضا خاتمی برادر رئیس‌جمهور دولت اصلاحات هم کم سخن می‌گوید اما زمانی که سخنرانی یا مصاحبه می‌کند به نکات مهمی اشاره دارد مانند چهارشنبه شب .

خاتمی به مقامات چه گفت؟

یکی از مهم‌ترین بخش اظهارات او به زمانی باز می‌گردد که گفت: «آقای خاتمی به مقامات کشور و دوستانشان گفتند که دیگر وارد صحنه عملیاتی سیاست نخواهند شد.» خاتمی در بخش دیگری گفت: اگر کسی کاری را به هرنیتی که در جهت منافع ملی است انجام می‌دهد ما نباید چالش بکنیم که دروغ می‌گویید و قبلا فلان شعار را می‌دادید. نایب‌رئیس مجلس ششم درباره موضوعات هسته‌ای هم اظهار داشت: مساله هسته‌ای و برجام همان طور که رهبری گفتند در جاهای بالادستی انجام می‌شود و از سال‌های ۹۰-۹۱ که ما وارد آن تحریم‌های کمرشکن شورای امنیت شدیم، رهبر انقلاب عبارت نرمش قهرمانانه را به کار بردند و دیدیم در همان زمان، هم مذاکرات محرمانه با آمریکا در عمان بود و هم در چارچوب ۵+۱ انجام شد و اگر کوچک‌ترین مخالفتی با یک کلمه از برجام وجود داشت، آنوقت برجام امضا نمی‌شد تا آن کلمه اصلاح شود. وی ادامه داد: ببینید روسای قوای مختلف در زمانی که برجام امضا شد، چطور از برجام حمایت می‌کردند اما با کار بعدی ترامپ مشخص بود که به چه وضعی دچار می‌شویم و خب چه دیواری کوتاه‌تر از دولت روحانی تا همه چیز را سر آن بشکنیم. خاتمی معتقد است: کاری که الان در حال انجام است ادامه کار ظریف و عراقچی است و دستشان درد نکند. اگر آقایان فکر می‌کنند که پس از توافق و امضای برجام، در داخل اصلاح‌طلبان می‌گویند که شما چرا این طور و اونجور بودید من از طرف اصلاح‌طلبان قول می‌دهم که همه از این توافق حمایت کنیم چون منافع ملی در آن است.

آگاهانه جلوی تحزب گرفته شد

خاتمی با بیان اینکه مشکل واقعی ما با آمریکا ایدئولوژی است نه برجام و هسته‌ای، ادامه داد: واقعیت قصه چه از جانب ما و چه از جانب آمریکا چالش ایدئولوژی است و اگر فقط به برجام اتکا بکنیم باز چند سال دیگر همین مسائل تکرار می‌شود و به قول مسئولان ما از اول انقلاب در تحریم هستیم و همه از جمله اصلاح‌طلبان در آن نقش دارند. وی در بخش دیگری تصریح کرد: ببینید کدام کشور در دنیا تورم دو رقمی در عرض ۴۰ سال داشته و توقع پیشرفت داشته باشد. خاتمی اظهار داشت: با برجام مشکلات ما با همه جا حل نخواهد شد باید دید چگونه می‌توان بر اساس ۳ اصلی که رهبر انقلاب گفتند یعنی عزت، حکمت و مصلحت در پی رفع موانع بود. ببینیم مصلحت ملت در چیست. نباید فقط در پی مصلحت باشیم و باید منافع مردم را در نظر بگیریم. وی گفت: اگر این نگاه وجود داشته باشد حل برجام می‌تواند مقدمه‌ای برای حل مشکلات باشد وگرنه دو سال دیگر با انتخابات آمریکا، کنگره و سنا دوباره بازگشت می‌کنیم به این نقطه. آیا آن زمان می‌گویند تیم رئیسی و مذاکره کنندگان خیانت کردند؟ حتی اگر بایدن امضا کند و تضمین بدهد که برجام لغو نخواهد شد، به قول آقای احمدی‌نژاد یک کاغذ پاره بیشتر نخواهد بود و فردا همین سنا می‌تواند همه را از بین ببرد. خاتمی تصریح کرد: پس ما باید با همان دیدی که در برجام قبلی و فعلی توانستیم منافع کشور را حفظ کنیم، در مورد چالش‌های دیگر عمل کنیم و اگر نتوانیم منافع کشور را حفظ کنیم وارد یک دور معیوبی می‌شویم که دو سال دیگر مجددا می‌گوییم برجام یک خیانت بود. وی تاکید کرد: بین انقلابی‌گری و براندازی و اصلاحات تنها راه موجود اصلاحات است. من به نظرم یکی از مشکلات اساسی کشور این است که ما به طور آگاهانه جلوی تحزب را گرفتیم. وقتی حزب ندارید، قطعا تیم مشخص و قوی هم نخواهید داشت. وی ادامه داد: این مشکل درباره دولت آقای رئیسی بیش از بقیه به چشم می‌خورد و آقای رئیسی هیچ‌وقت کار اجرایی نکردند و تنها سابقه ایشان در آستان قدس رضوی است که با توجه به امکانات آن کمتر دچار مشکلاتی بودند. خاتمی گفت: اصلاح‌طلبان این اعتقاد را دارند که جز از طریق انتخابات نمی‌توان به قدرت رسید، هرگز به دنبال لابی با اصحاب قدرت برای دستیابی به قدرت نیستند، بر اساس برنامه و تیم خودشان در یک انتخابات آزاد شرکت خواهند کرد و چاره اصلی کار در اصلاحات است. بین انقلابی‌گری و براندازی و اصلاحات تنها راه موجود اصلاحات است. این فعال سیاسی اظهار داشت: وقتی اصلاحات چاره اصلی است حتما اصلاح‌طلبان در آینده نقش خواهند داشت اما اینکه همین اصلاح‌طلبان فعلی باشند نه. من رصد می‌کنم که نسل اصلاحات در حال پوست‌اندازی گسترده‌ای است و گفتمان اصلی کشور پس از ۴سال و ۸سال مجددا اصلاحات خواهد بود.

«آرمان ملی» نقش مردم در انقلاب را بررسی می‌کند:

لحاظ نظر اکثریت جامعه در چهل و سومین بهار انقلاب

محسن هاشمی: اجباری شدن حجاب، خواست و فشار اکثریت جامعه بود

آرمان ملی - حمید شجاعی: بسیاری از مقامات، شخصیت‌ها و چهره‌های سیاسی بدین امر معترف بوده و هستند که این انقلاب بر دوش مردم به پیروزی رسید و حمیت، اراده و خواست مردم و صد البته رهبری و درایت امام خمینی(ره) بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی بود که این انقلاب را به پیروزی رساند و سال‌ها فجر از پی هم شکوفا کرد. حال در شرایط فعلی نیز بسیاری معتقدند که مردم هنوز هم مانند گذشته امام(ره) و انقلابشان را دوست دارند و در مقاطع مختلف نیز پای آن ایستاده‌اند اما می‌خواهند مثل ابتدای انقلاب که نقش و تاثیر بالایی داشتند و خواسته و مطالباتشان بر آورده می‌شد در حال فعلی نیز این اتفاق رخ دهد و مطالبات مردم محوریت یابد. این مساله می‌تواند در میانه دهه چهارم انقلاب اعتماد و امید جامعه به انقلاب را بیش از پیش تقویت کند.

اهمیت نقش مردم

چهل و سه سال از پیروزی انقلاب می‌گذرد و پس از این ۴ دهه در ساحت‌های مختلف جامعه شاهد تغییرات بسیاری بوده‌ایم که بنا به شرایط و مقتضیات زمان اجتناب ناپذیر بوده است. با این حال بسیاری بر این باورند که پس از بعد سیاسی که محور این تغییرات بوده ؛ مهم‌ترین تغییرات در حوزه‌های فرهنگی و اجتماعی جامعه رخ داده و تاثیرات آن نیز با گذشت زمان در مردم و نوع رویکردشان ساری و جاری شده است. این در حالی است که اگر نگاهی به فضای جامعه در اواخر دهه ۵۰ و دهه ۶۰ داشته باشیم به وضوح قابل مشاهده است که فضای جامعه در آن زمان متاثر از شعارهای انقلابی، استکبار ستیزی و رویکردهای رادیکال و تندروانه به سمت و سویی بود که جامعه را نیز با خود همراه می‌کرد و لذا مسائلی همچون حجاب یا قوانین مشخص در حوزه هنر، موسیقی و... که در سال‌های گذشته بسیار در مورد آن بحث و گفت‌وگو صورت گرفته ناشی از خواست و پذیرش خود جامعه نسبت به این مسائل بود. به عبارت دیگر این مردم بودند که خسته از مسائل و مشکلات مختلف دوره پهلوی و انقلابشان خواستار برقراری آیین و موازین انقلابی در کشور بودند. حال پس از گذشت چهل و سه سال از انقلاب عده‌ای معتقدند که اگر در آن زمان بر مبنای خواست و نظر مردم عمل شد و روندهای مختلف در حوزه‌های متفاوت تغییر کرد امروز نیز می‌توان بر مبنای سخنان امام(ره) که نقش مردم و حضور آنها در صحنه‌های مختلف و در تصمیم‌گیری‌ها مهم‌ترین چیز می‌شمردند؛ بازهم بر مبنای خواسته‌ها و مطالبات مردم پیش رفت تا هم اعتماد از دست رفته جامعه احیا شده و بازگردد و هم اتحاد حکومت و ملت بیش از پیش تقویت شود. لازمه این امر نیز درک متقابل و دوسویه ملت و حاکمیت از مطالبات و خواسته‌های یکدیگر است. قدر مسلم اگر این اتفاق رخ دهد و در مسائل مختلف داخل و بین‌المللی با نگاهی همه جانبه‌نگر حرکت شود کشور در راه توسعه و پیشرفت گام برخواهد داشت.

باید خواست اکثریت جامعه مورد نظر قرار گیرد

یک فعال سیاسی اصلاح‌طلب در خصوص نگاه حضرت امام(ره) به جایگاه مردم در جمهوریت اظهار داشت: انقلاب اسلامی مبتنی بر حضور مردم و نقش‌آفرینی مردم در تمام تصمیم‌گیری‌ها بود و حتی اگر در دهه نخست انقلاب شاهد تندروی‌هایی هم بودیم عمدتا به‌دلیل فضای جامعه بود به‌طور نمونه در مساله اجباری شدن حجاب نیز خواست و فشار اکثریت جامعه محقق شد یا مسائل دیگر، در انتخابات مجلس و ریاست جمهوری نیز شاهد حضور گسترده و نقش‌آفرینی مردم بودیم بنابراین انقلاب اسلامی بدون انتخاب مردم بی‌معنا بود وحتی امام‌خمینی درباره اینکه چند پیرمرد و فلان تشکل حوزوی برای انتخابات کاندیدا معرفی کنند و تصمیم بگیرند، هشدار دادند. محسن هاشمی درباره دلایل قطع رابطه با آمریکا پس از انقلاب گفت: برای قضاوت درباره یک حادثه بایست شرایط زمان را درنظر گرفت، درتسخیر سفارت آمریکا، بار نخست با نظر امام تسخیر کنندگان که از گروه‌های چپ بودند بیرون ریخته شدند و بار دوم آنقدر فضای جامعه ضدآمریکایی وانقلابی بود که امام تصمیم گرفت تسخیر را تایید کند. رئیس شورای مرکزی حزب کارگزاران سازندگی ادامه داد: البته در آن زمان آیتا... هاشمی رفسنجانی و آیتا... خامنه‌ای در سفرحج بودند و شاید اگر این دو شخصیت که مخالف این اقدام بودند در تهران حضور داشتند می‌توانستند در ساعات اولیه موضوع را مدیریت کنند که حل شود، اما باید توجه داشت شخصیتی مانند شهید بهشتی که تجربه حضور در اروپا را هم داشته و در ساعات اول مخالف تسخیر بود وقتی فضای تند ورادیکال وپرشور جامعه را می‌بینند در مقابل آن نمی‌ایستد وحمایت رسمی می‌کند یا آقای بنی‌صدر و مهندس سحابی و مرحوم منتظری هم تایید کردند تسخیر سفارت را. وی افزود: به هرحال برخی چهره‌هایی نظیر آیتا...هاشمی رفسنجانی وآیتا... مهدوی کنی هیچگاه این اقدام را تایید نکردند. فرزند ارشد آیتا... هاشمی رفسنجانی بیان کرد: در خصوص مشارکت پایین در انتخابات اخیر و علل آن عنوان کرد: نمی‌توان یک موضوع پیچیده نظیر انتخابات ریاست جمهوری را به یک عامل محدود کرد؛ قطعا شرایط اقتصادی ناشی از تحریم بی‌سابقه ترامپ و حوادثی نظیر آبان ۱۳۹۸، تاثیرگذار بوده‌اند اما مهم‌ترین مساله به نظرم ناامیدی مردم از تاثیرگذاری صندوق‌های رای بود و این مساله را قبلا در انتخابات مجلس یازدهم هم مشاهده کردیم. رئیس پیشین شورای شهر تهران در خصوص تفسیر برداشت میان خواست مردم و جریان حاکم اظهار کرد: می‌توان گفت که بین خواست مردم و مسیر کنونی فاصله وشکاف معناداری ایجاد شده که منجر به کاهش مشارکت و حتی سقوط بیننده‌های صداوسیما وهر شاخصی که نمایانگر تایید سیستم رسمی است گردیده است. اینکه خواست مردم چیست واین شکاف در حوزه اقتصاد است یا سیاست داخلی یا سیاست خارجی یا محدودیت‌های فرهنگی واجتماعی، باید توسط نظرسنجی‌های علمی و یا رفراندوم وسایر ابزارها مشخص شود اما به‌صورت کلی می‌توان گفت ما نیاز به اصلاح در شیوه اداره کشور و ساختارها برای کارآمدتر کردن نظام، تطبیق آن با خواست مردم وجلوگیری از تحلیل و مشکلات روز افزون در سیستم هستیم. محسن هاشمی در مورد هشدارهای مرحوم آیتا.... هاشمی در خصوص تغییر آرمان‌های امام و انقلاب وتبعات آن برای کشور تصریح کرد: از نگاه آیتا... هاشمی رفسنجانی، رمز ماندگاری انقلاب، عدم تفکیک و فاصله‌گیری میان خواست مردم واهداف انقلاب است. باید خواست اکثریت جامعه ملاک عمل قرار گیرد و اگر روزی مردم در فضای انقلابی دهه شصت توقعاتی دارند امروز شاید در فضای جدید انتظارات دیگری از حکومت داشته باشند و حکومت به عنوان وکیل وکارگزار مردم باید تابع اراده آنها باشد نه آنها را مجبور کند.

نگرانی علم‌الهدی از سرنوشت صیانت

طرحی را مطرح کردند که خودشان در آن ماندند. برخی می‌گویند که می‌خواستند دسترسی به اینترنت را در قالب طرح صیانت محدود کنند اما خودشان این ادعا را قبول نداشتند و در نهایت مشخص نشد این طرح به کجا رسید. روز گذشته امام جمعه مشهد گفت: قانون تنظیم‌گری فضای مجازی هرچه زودتر در مجلس تصویب شود و با پیگیری عزیزانمان در مجلس این قانون در کشور اجرا شود و این فضای آلوده که جولانگاه دشمن است به فضایی پاک و مقدس برای زندگی مردم قرار گیرد. آیتا... علم‌الهدی همچنین اظهار داشت: امروز در این کشور با وجود فراوانی کالای اساسی و حضور و وجود این کالاها در انبارها مردم از گرانی رنج می‌برند و این رنج مردم با اینکه کالا موجود و کمبودی هم از نظر امکانات نداریم اما چرا با نداشتن این کمبود از گرانی مردم رنج می‌برند؟ ظاهرا می‌گویند جریان‌های مافیایی در کشور متاسفانه هنوز وجود دارد که این جریان‌های مافیایی در مقام سودجویی خودشان عامل این گرانی هستند که باوجود کالای اساسی در کشور مردم گرفتار گرانی هستند.

ارز ۴۲۰۰ تومانی تدریجی حذف شود

حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی شاید از طولانی‌ترین پرونده‌های کشور باشد که هنوز به سرانجام مشخصی نرسیده است. عضو هیات رئیسه کمیسیون اقتصادی مجلس گفت: حذف ارز ترجیحی باید به صورت تدریجی و ابتدا از کالاهای با حساسیت کمتر انجام شود تا جامعه فرصت انطباق با آن را داشته باشد. علیرضا زندیان در رابطه با حذف ارز ترجیحی گفت: بی‌تردید در شرایط فعلی حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی تبعاتی به همراه دارد که به هیچ عنوان قابل انکار نیست لذا بنده معتقدم حذف ارز ترجیحی باید به صورت تدریجی و ابتدا از کالاهای با حساسیت کمتر انجام شود تا جامعه فرصت انطباق با آن را داشته باشد. عضو هیات رئیسه کمیسیون اقتصادی مجلس با بیان اینکه طبیعتاً هزینه‌های خانوار در جریان حذف ارز ترجیحی در شرایط فعلی افزایش پیدا می‌کند، گفت: چاره‌ای جز کنترل نرخ ارز نداریم، اگر قرار باشد نرخ ارز ترجیحی به نیمایی برسد در واقع قیمت ارز حدودا شش برابر می‌شود و تامین این میزان نقدینگی برای واردکنندگان خصوصی و دولتی بسیار مشکل است از این رو واردات در کوتاه مدت دچار کمبود خواهد شد.

دریافت پول به ازای فروش نفت با دریافت چای

سعید جلیلی، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام گفت: «ایران اکنون یک میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه نفت می‌فروشد و پول آن را هم می‌گیرد و کارمزد این فروش هم بسیار پایین‌تر از قبل تحریم‌هاست.» این ادعا در حالی مطرح می‌شود که چند روز پیش مدیر کل پیشین امور اوپک و ارتباط با مجامع انرژی وزارت نفت به ایلنا گفته بود: «اینکه تحریم‌ها ظلم آشکار است و ما را از حقی که داریم محروم می‌کند شکی نیست، اما کشورهای کوچک هم از اوضاع ما سوءاستفاده کردند و در مقابل نفت، چای یا کالا دادند.» جلیلی با بیان اینکه حدود ۳سال پیش آمریکا اعمال فشار حداکثری بر ملت ایران را اعلام کرد و به گفته خودشان، در فشار حداکثری چیزی کم نگذاشتند، گفت: دشمنی که می‌گفت فشار حداکثری را اعمال می‌کند، به صراحت در بهمن ماه امسال می‌گوید این سیاست، شکستی فاحش خورد. وی در بخش دیگری افزود: خود دشمنان می‌گویند نه تنها نتوانستیم ایران را به عقب برانیم، بلکه این کشور جلو افتاد. این اتفاق، برگ زرین بزرگی به پیروزی‌های ملت ایران اضافه کرد.

گفت‌وگو

محمدعلی بصیری در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

شرایط برای توافق متزلزل است

- دو طرف انگیزه جدی برای حصول سریع به توافق را ندارند
- شاید مذاکرات دو تا سه ماه زمان ببرد

آرمان ملی: مذاکرات احیای برجام با بازگشت هیأت‌های مذاکره کننده به وین چند روزی است که آغاز شده و طرفین مذاکرات دو یا چند جانبه‌ای با هم داشته‌اند. این در حالی است که پیش از این نیز همه طرف‌ها از پیشرفت و سرعت مذاکرات ابراز رضایت کرده بودند اما با اینکه گفته می‌شود که توافق به زودی حاصل می‌شود هنوز معلوم نیست که زمان مشخص برای اعلام توافق چه زمانی است آنچه مشخص است هر چه زمان بیشتر می‌گذرد امیدها برای احیای برجام و رسیدن به توافق کمرنگ‌تر می‌شود. در این راستا برای بررسی تحولات مذاکرات احیای برجام، اختلافات موجود و زمان رسیدن به توافق «آرمان‌ملی» با محمدعلی بصیری کارشناس و تحلیلگر مسائل بین‌الملل به گفت‌وگو پرداخته است که می‌خوانید.

تحولات پیرامون برجام را با عنایت به پیشرفت‌های حاصل شده و تاکیدات طرفین به فراهم بودن شرایط برای رسیدن به توافق چگونه ارزیابی می‌کنید؟

اراده دو طرف در رسیدن به توافق از شروع بحث بوده اما مشکل کش‌دار شدن و تداوم مساله به این باز می‌گردد که اولا خواسته‌های دو طرف خیلی حداکثری بوده که ظاهرا بعد از چند دور تنزل پیدا کرد. مضاف بر آن مشکل دیگر نیز بحث پیچیدگی شرایط توافق است. به هر جهت شرایطی که امروز ایران در بحث هسته‌ای پیدا کرده با تنزل تعهدات هم از لحاظ فنی و هم از لحاظ حقوقی خیلی متفاوت شده با آن چیزی که قبل از خروج آمریکا از برجام و یا تنزل تعهدات آمریکا بوده است. اینها باعث کش و قوس‌دار شدن مذاکرات شده و گرچه بعضا طرفین می‌گویند که به نقاط مشترکی رسیدیم ولی ظاهر قضیه به نظر می‌آید آنطور که پیش بینی می‌شد این مساله یکی دو ماهه جمع می‌شود طولانی‌تر از این باشد. آمریکایی‌ها بر این اعتقاد هستند که هر چه زمان می‌گذرد تحولاتی در توان هسته‌ای ایران رخ می‌دهد و یا اقتصادی که آنها انتظار داشتند با فشار حداکثری ایران سریع پای میز مذاکره برود، شروط را بپذیرد و امتیاز بدهد طبق نظر آنها نبوده و هر دو به نفع ایران شده است. هم تحولات هسته‌ای از آن کنترل و نظارتی که می‌خواستند خطوط برجام را عبور داده و کنترل و بازگشت به قبل به سادگی نیست و ایران نیز کوتاه نمی‌آید و نمی‌خواهد دستاوردهای خود را به زمان خروج آمریکا از برجام باز گرداند. از طرفی راه‌هایی که ایران برای خنثی کردن فشار تحریم در تجارت بین‌الملل و فروش نفت و گاز و... به یک اطمینانی رسیده است. کما اینکه برخی مسئولان نیز اشاره کرده‌اند که از قله فشار اقتصادی به سراشیبی آن وارد شدیم و ایران مثل گذشته هم انگیزه و اراده جدی ندارد که سریع برود و مذاکرات را با هر شرایطی یا حداقل امتیاز به نتیجه برساند. از این رو است که فکر می‌کنم به این زودی‌ها نتیجه سریعی از مذاکرات بیرون نیاید. گرچه آن نقطه اشتراکی هم طرفین مذاکره به آن می‌رسند مطلوب ایران نیست و این مشکل دیگری است که ایران همچنان قضیه را کش می‌دهد. مساله این است که طرفین دیگر می‌خواهند حداکثر قرارداد دوساله‌ای را حداقل تا زمان پایان دولت بایدن ببندند و توافق کنند و عمدتا بر روی فروش نفت و مساله هسته‌ای توافقی صورت بگیرد. در حالی که ایران هیچ اطمینانی ندارد که بعد از دو سال چه اتفاقی برای برجام خواهد افتاد. از طرف دیگر در خصوص بحث راستی‌آزمایی نیز گویا غربی‌ها چندان راه نیامدند. لذا یک حداقل مرضی‌الطرفینی صورت گرفته که به نظر می‌آید دو طرف انگیزه جدی برای حصول سریع به آن را ندارند و آن انرژی و سرعت لازم را نشان نمی‌دهند. بیشتر این مسائل باعث شده تا این شرایط به این سمت و سو سوق پیدا کند و ظاهرا ادامه این وضعیت هم شاید برای هر دو طرف بهتر از ترک مذاکره یا قطع این وضعیت است. ولی خوشبینانه شاید این مذاکرات دو تا سه ماه زمان ببرد و آن توافق حداقلی نیز آن قرارداد خوبی که آمریکایی‌ها از آن یاد می‌کنند یا این قرارداد برد بردی که مطلوب ایران باشد در نمی‌آید. لذا مساله به این حالت کش وقوس به جلو می‌رود.

بسیاری از کارشناسان معتقدند که هنوز پرانتزهای باز و اختلافاتی وجود دارد که اجازه توافق کامل و کلی را نمی‌دهد؛ از دیدگاه شما این اختلافات بیشتر بر مسائلی است که غربی‌ها از ایران می‌خواهند یا تعهداتی که باید آمریکا در راه رفع تحریم‌ها بدهد؟

به هر جهت هر دو این مسائل می‌تواند باشد. هر دوطرف اراده و دفاع از بحث مذاکره و رسیدن به توفق را دارند ولی چون اعتماد متقابل نیست و چون حرکت‌هایی از دو طرف در حین مذاکره می‌شود که به نظر می‌آید گام مثبت برای تقویت مذاکره نیست آن وضعیت نشان می‌دهد که شرایط برای توافق متزلزل است و در حالت حداقلی به سر می‌برد. هم زمان که آمریکایی‌ها در حال مذاکره هستند شرکت‌ها یا جریان‌هایی از ایران را در لیست تحریم می‌برند و همچنان تحریم‌هایی که زمانش تمام می‌شود را مجددا تمدید می‌کنند. از طرف دیگر از دید غربی‌ها نیز ایران تحرکات خود را در منطقه دارد که برای دستیابی به توافق و مذاکره نکات منفی و تضعیف کننده به شمار می‌رود. این است که از یک سو هر دوطرف اراده لازم برای مذاکره را دارند و از طرف دیگر هر دو طرف گام‌هایی را برای تضعیف مذاکره بر می‌دارند. این وضعیتی است که نهایتا به صورت استخوان در زخم پیش می‌رود و انتظاری که افکار عمومی در ایران و آمریکا دارند به راحتی مجاب نشده‌اند که چرا تا کنون توافقی صورت نگرفته و نتیجه مطلوب سریع بیرون نمی‌آید.

عده‌ای بر این نظرند که اگر تا پیش از سال جدید شمسی مذاکرات به سر انجامی رسید طرفین به توافق خواهند رسید اما اگر مذاکرات طولانی‌تر و کش‌دارتر شود شاید حصول توافق کمرنگ‌تر شود؛ تحلیل شما از این موضوع چگونه است؟

این پیش بینی خیلی از کارشناسان است و در واقع کارشناسانی هم درگیر میز مذاکره از ۱+۵ بودند هست. ولی ظاهرا هر چه به عید نزدیک می‌شویم این توافق دست نیافتنی‌تر می‌شود. هر چند که قبلا بحث بود که کریسمس و سال ۲۰۲۲ این توافق صورت خواهد گرفت اما از آن زمان گذشتیم و به وعده سال جدید در ایران رسیدیم که نشان می‌دهد این توافق طولانی‌تر شده و زمانی هم که از سوی آمریکایی‌ها تحت عنوان توافق دو ساله مطرح شده همچنان کوتاه‌تر می‌شود و به یک سال و اندی می‌رسد. لذا هر چه از این زمان عبور کنیم احتمال تحقق یک توافق بهتر کمرنگ‌تر می‌شود و حتی ممکن است رها شود اما از آنجا که طرفین به این توافق احتیاج دارند همچنان تلاش دارند که این میز را رها نکنند.